

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№6

2025
IYUN

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google
Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX
COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr,
560 sahifa, iyun, 2025-yil.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi

- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

Ways to Strengthen the Economy of Karakalpakstan	12
Isakov Janabay Yakypbayevich	
Sanoat korxonalarida ishlab chiqarish xavf-xatarlarini iqtisodiy baholash.....	18
Raxmatova M.G., Saidjonova Z.B	
Strategy For Attracting Investments By Expanding the Participation of Joint-Stock Companies in the Securities Market	23
Aytmuratova Ulbike Jalgasovna, Kutlymurat Zhalgasovich Aytmuratov, Raushan Nurlybay qizi Umirzakova	
O'zbekistonda eksportni sug'urtalash mexanizmlari: mavjud holat va takomillashtirish yo'llari	29
D.E.Qarshiev	
Ta'lim, ekologiya va raqamlashtirish sohalarida bolalar va o'smirlar turizmini integratsiyalash: xalqaro tajribalar va O'zbekiston	35
Islomova Dilrabo Salomovna	
Oliy ta'lim muassasalarida xodimlarning mehnat samaradorligini oshirishda rahbarlarning roli	40
Reyimberdiyev Baburbek Adilbek o'g'li, Yusupov Sherzodbek Baxtiyor o'gli, Xaitbayev Jasurbek Otaxanovich, Madraimov Xabibulla Madaminovich	
Обзор по теме Современные системы управлением возбуждение синхронных машин и перспективы их развития	47
Алиев Абдор Мураткулович	
The Mechanism for Applying Tax Benefits and Preferences in Tax Administration	52
Dilorom Mutalova	
Innovatsiyalarning ahamiyati va ularning iqtisodiy samaradorligining o'zbekiston qishloq xo'jalik mahsulotlarini qayta ishlashdagi roli	57
Raximov Baxromjon Ibroximovich, Solohiddinov Nuriddin Sirojiddin o'g'li	
Bino va inshootlarni zilzilabardoshligiga oid nazariyalar.....	62
Jalilov Ahmadbek Ikromjon o'g'li	
Soliq to'lovchilarning majburiyatlari bajarilishini konseptual asoslari va shartlari asoslari xususida	66
Abdusherzov Abdullo Baxtiyorovich	
The Analysis of the Psychophysiological Condition of Children With Mental Disorders and the Creation of Comfort Through Designed Clothing	73
Asatilaeva Lola Muratjon qizi, Muminova Umida Tokhtasinovna	
Analysis Types of Waterproof Fabrics and Their Physical and Mechanical Properties	80
Pulatova Laziza Bakhodirovna, Kasimova Aziza Bakhodirovna	
Kichik biznes subyektlarining eksport salohiyatidan foydalanish darajasi va uni oshirish omillari	85
Umarkulov Kodirjon Maxamadaminovich, To'xtasinov Boburbek Yusufjon o'g'li	
Suv resurslarini boshqarishda zamonaviy texnologiyalar:qishloq xo'jaligi uchun iims modelini ishlab chiqish.....	89
Fazilat Egamberganova Shuhratovna	
Raqamli texnologiyalar yordamida kitobxonlik madaniyatini rivojlantirish	93
Ernaqulov Sunnatillo Nurali o'g'li	
Qurilish sanoati korxonalari boshqarishning iqtisodiy mexanizmlari	98
Yembergenova Aynur Aydosbaevna	
Mahalliy budjetlar ijrosi to'g'risidagi hisobotlar va ularning axborot imkoniyatlarini oshirish masalalari	104
Abdulaziz Norquchqorov Ziyadullayevich	
Sirdaryo viloyatida investitsion faollikni oshirishda davlat va xususiy sektor hamkorligi	110
Mamatqulova Muxlisa Komiljon qizi	

Kichik biznes subyektlarining eksport salohiyatidan foydalanish darajasi va uni oshirish omillari	115
Umarkulov, Kodirjon Maxamadaminovich, To'xtasinov Boburbek Yusufjon o'g'li	
Soliq to'lovchilarning majburiyatlari bajarilishini ta'minlashning gnoseologik asoslari xususida	118
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
Nodavlat oliy ta'lim tashkilotlari faoliyatini tashkil etishning tashkiliy-huquqiy jihatlari	125
Yaqubova Nodira Olim qizi	
O'zbekistonda to'qimachilik eko-mahsulotlari bozorining rivojlanish imkoniyatlari	130
Nosirova Charos	
Uy-joy fondini boshqarish samaradorligini oshirishda zamonaviy sifat menejmenti tizimining o'rni	135
Asadullina Nailya Ramilevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
Axoli daromadlarining turmush farovonligiga ta'siri	142
Berdibekov A.	
Raqamli iqtisodiyot sharoitda ta'lim xizmati sifatini oshirishni ekonometrik modellashtirish usullari	148
Axmedova Barno Abdiyevna	
Jahon mamlakatlarida chakana savdoni boshqarishning o'ziga xosligi va unda strategik menejment tizimi	151
Yaqubov Azizbek G'anibekovich	
Kichik tadbirkorlik faoliyatining rivojlanish tendensiyalari	156
Amonov Mehridin Oromiddinovich	
Geologiya korxonalarining investitsion samaradorligini oshirish yo'llari	163
O'tamurodova Surayyo SHokirjon qizi	
Temir yo'l transportini rivojlantirishdagi xorij tajribasi	169
Nasrullayev Nurbek Baxtiyarovich	
Hududlar iqtisodiyoti agrar sektori investitsion faolligining ko'rsatkichlar tizimi va ularning xususiyatlari	174
S.J. Yangiboev	
Hududlarning soliq salohiyatini oshirishdagi mavjud muammolar va ularning yechimlari	181
Sharipov Narzullo G'ulomovich	
Uzoq muddatli aktivlar auditining tashkiliy va uslubiy jihatlarini takomillashtirish	188
Bakayev Xurshid Maxmudovich	
Применение искусственного интеллекта в оценке кредитных рисков.....	195
Маликов Шохрух Шокирович, Неъматова Фарангиз Санжар кизи, Омонов Санжар Ғанишер ўғли, Гулмуродова Динора Акрам кизи, Камалов Шухрат Камалович	
Tashqi bozorlarda tovarlarning raqobatbardoshligini oshirishda zamonaviy marketingdan foydalanish ...	209
Meliqulov Abduhalil Norinovich	
Tijorat banklari investitsiya faoliyatida yuzaga keluvchi risklar	215
Jo'rayev O'ktam Panji o'g'li	
Xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda xalqaro savdo shartnomalarining roli.....	219
Xodjayev Jamshid Abduxakimovich	
Servislashgan jamiyatda avtoservis xizmatlarining o'rni va ahamiyatini yoritishga qaratilgan ilmiy yondashuvlar	223
Shaymardanova Dildora Xaydarjon qizi	
Davlat budjetining ijtimoiy sohani rivojlantirishdagi o'rni	230
Qo'ziyev Shodiyor Qilichboy o'g'li	
Madaniy festivallar-turizmni rivojlantirish vositasi sifatida	234
Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna	
Xizmatlar sohasida innovatsion strategiyani shakllantirishning o'ziga xos jihatlarini	239
Jamshid Abduxaliqovich Xolboyev	

Innovatsion tadbirkorlikning milliy iqtisodiyotdagi o'rni	244
Fayziyev Shavkat Shaxobidinovich	
Managing Tourism in Fragile Ecosystems: A Case Study Approach	251
Dilmurod Nasimov, Shahrizoda Sirojiddinova	
Development of the Digital Financial Assets Market to Enhance Investment Activity	258
Shamshinur Yakubova	
Turizm sohasining investitsion jozibadorligi va uni oshirish yo'llari	263
Ayubov Ilyos Ilxomovich	
Qimmatli qog'ozlar bozorida risklarni boshqarish amaliyotini takomillashtirish	268
Otaxonov Saidaxror Ilhomjon o'g'li	
O'zbekiston hududlarining barqaror rivojlanishi: omillar va ko'rsatkichlar tahlili	274
Hojiyev Tal'at Toshpo'latovich	
Iqtisodchi va bugalterlarning jamiyatdagi o'rni va ahamiyati	282
Sohibova A'loxon Zafarjon qizi	
Kasbiy ta'lim tashkilotlarida o'quvchilarni raqamli kompetensiyasini baholashning metodologik asoslari ..	286
Maxkamova Zuxra Tursunpulotovna	
Sug'urta faoliyati hisobining normativ-huquqiy asoslari	292
Kodirkulov Oybek Turdiboyevich	
Raqamli iqtisodiyot: qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini ixtisoslashtirish va joylashtirish	301
Bazarov Nazirjon Sobirovich, Mo'minov Baxodir Orifjonovich	
Sport maktablaridagi yoqari sinf o'quvchilarining chidamkorlikni rivojlantirishning ahamiyati	306
Qon'irbayev Dastan	
Международный опыт сельскохозяйственного налогообложения и возможности его применения в узбекистане	311
Салимов Шерзод Бахтиёрвич	
Cleaning of Salt Water Using Reverse Osmosis	316
Kungiratbay Sharipov, Nurmanov Ma'ruf	
Aksiyadorlik jamiyatlarida moliyaviy instrumentlar auditi uchun tavakkalchilikka asoslangan baholash mezonlarini takomillashtirish	326
Nuraliyev Behzod Baxtiyor o'g'li	
Turizm investitsion salohiyatiga ta'sir kuchlari va ularga yechim	331
Ayubov Ilyos Ilxomovich	
Korxonalarda nomoddiy aktivlarni hisobga olishda shaffoflikni ta'minlash va xorij tajribalaridan foydalanish istiqbollari	335
Rizakulov Abdurauf Abdimutalibovich	
Strengthening the Tourism Industry Through Education and Training: A Review of Global and Regional Strategies	342
G'aforova Zarina Otabek qizi	
Raqamli iqtisodiyotda telekommunikatsiya infratuzilmasining rivojlanish omillari va iqtisodiy samaradorligi tahlili (o'zbekiston misolida)	348
Xazratov Abror Panjiyevich	
Smart tourism konsepsiyasining o'zbekistonda joriy etilishi: infratuzilma, xizmatlar va raqamli innovatsiyalar tahlili	352
Abriev Zoirjon	
The Development of Tourism Management as a Significant Part of Economy in Uzbekistan	358
To'xtarova Feruzahon Yuldashevna	
Biologik aktivlarni iqtisodiy tahlil qilish turlari: metodologiyasi va amaliy qo'llanilishi	362
Ziyayev Dilshodjon Salimjonovich	

Понятие и сущность денежного потока в системе финансового управления	366
Машарипова Шахло Адамбаевна	
Buxoro viloyat hududining urbanizatsiya konsepsiyasini ishlab chiqish	372
Akramov Doniyor Rustam o'g'li, Usmonov Muradxan Saidmaxmudovich	
Интегрированный механизм оценки финансового состояния предприятия	376
Tajibayeva Kizlargul Ajiniyazovna	
Ecosystem Services Under Ecological Stress: the Case of the Former Aral Sea	383
Umidjan R. Nazarkulov	
O'zbekistonda iqtisodiy ta'lim muammolarini virtual platformalar orqali bartaraf etish yo'llari	388
Jalolova Madina Shopo'lat qizi	
Temir yo'l transporti korxonalarida ishlab chiqarish salohiyatini rivojlantirish ("toshkent mexanika zavodi" aj misolida)	393
Xudoyorova Mehrangiz	
Развитие инклюзивного образования на основе социального маркетинга и цифровизации сферы ..	400
Адилова Зулфия Джавдатовна, Шоев Алим Халмуратович	
Qurilish jarayonlarini boshqarishning xorij tajribalari va ularning milliy investitsion-qurilish sohasiga transformatsiyasi	408
Abduvaliyev Bekzod Muxiddin o'g'li	
Konsolidatsiyalashgan moliyaviy hisbotni tayyorlashni takomillashtirish	414
Xayitboyev Muhammadiy Israfilovich, Abduraimova Maftunaxon Axmatovna, Ovlaev Suhrob Temur o'g'lim, Yo'ichiye Oybek Ulug'bek o'g'li	
Iqtisodiy-ekologik hududlarda pillachilik biznesining mazmuni va mohiyati	419
G'oziyeva Aziza Abdusalomovna	
Yashil moliyalashuv: bank faoliyatidagi huquqiy asoslar va amaliy yondashuvlar	427
Mirzaxmedova A. A.	
Tijorat banklarining yashil iqtisodiyotga o'tishdagi faoliyatini rivojlantirish yo'nalishlari	432
Mirzaxmedova A. A.	
O'zbekistonda inson kapitali raqamli transformatsiya sharoitida: muammolar, imkoniyatlar va strategik yechimlar	437
Umarkulov, Kodirjon Maxamadaminovich, Abdunosirova Nilufar Ravshanbek qizi	
Tijorat banklari aktivlarining samaradorlik ko'rsatkichlari istiqbollari	442
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich	
Aholi turmush farovonligini oshirishning ilmiy-nazariy asoslari	447
Norqobilov Nusratilla Norsaitovich	
Progression of Small Business and Entrepreneurial Activity in Uzbekistan	450
Dauletbaeva Ulzada Bakhadirovna	
Raqamli moda dizayni va ishlab chiqarish usuli uchun clo3D ma'lumotlar bazasi	454
Temirova Gulnoz Ibodovna, Esanova Ma'rifat G'ayratovna	
Xususiy ta'lim muassasalarini boshqarishni takomillashtirishning amaliy jihatlari	459
Karimov Ulug'bek Usmonovich	
Global iqtisodiyotda bank tizimini raqamlashtirishning ahamiyati	465
Karimova Komila Daniyarovna, Sulxonberdiyeva Shodiya Shuxrat qizi	
Dasturiy vositalarning o'zaro muvofiqlikda ishlash metodlari va algoritmlari tahlili	470
Oybek Allamov, Boburbek Babajanov, Jahongir Bekturdiyev	
Mamlakatimizdagi tijorat banklari aktivlarini boshqarishning amaldagi holati tahlili	475
Baxriddinov Sharofiddin	
Surxondaryo viloyati hududlarida tadbirkorlik faoliyati va uning iqtisodiy rivojlanish dinamikasiga ta'siri	483
Normurodov Alibek Anvar o'g'li	

Методика выбора оптимальной стратегии обеспечения финансовой безопасности текстильных предприятий	489
Турсунов Бобир Ортикмирзаевич	
Kimyosanoat korxonalarida “tejamkor ishlab chiqarish” konsepsiyasini tadbiq etish samaradorligi tahlili	494
Gulbayeva Feruza Islamovna	
Buxoro shahar hududining urbanizatsiya konsepsiyasini ishlab chiqish	499
Akramov Doniyor Rustam o'g'li, Usmonov Muradxan Saidmaxmudovich	
Aksiyadorlik jamiyatlari qarz kapitalini boshqarish siyosatining muvozanatlashgan moliyaviy barqarorlikni ta'minlashga ta'siri	503
Kurbonov Xayrilla	
O'zbekistonda turizmni rivojlantirish va xorijiy tajribalar	510
Rasulova Muxabbat Teshabayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
Buxoro shahri turar-joy hududlarini takomillashtirish	516
Odilov A.B	
Buxoro shahrining barqaror rivojlanishida shahar infratuzilmasini yaratish metodlari	522
Xasanov Feruz Anvarovich, Reyimbayev Shuxrat Sadullayevich	
Paxta chigitidan yog' olishda qovurish jarayonining bazi aspektlari	527
Artiqov A. , Fayziev E.U.	
Перспективы развития международного финансового центра в узбекистане	530
Нуритдинова Мафтуна Жахонгировна	
Strengthening the Tourism Industry Through Education and Training: a Review of Global and Regional Strategies	535
Zarina Gafarova	
Tijorat banklarida kredit operatsiyalari samaradorligini yaxshilash	541
ISMAILOV TIMUR KUATBAEVICH, SULTAMURATOV QALLIBEK, SAGINBAEV SULTANBEK TURDIBAY O'G'LI	
Ekologik mehmonxonalar xizmat korsatish faoliyati davomida atrof -muhitga ta'sirini organish.	545
Abidova Dilfuza Igamberdievna	
Mamlakatimizda soliq ma'murchiligini yanada takomillashtirish bo'yicha amaliy tahlil hamda takomillashtirish yuzasidan takliflar	551
Normurzayev Umid Xolmurzayevich	

MAMLAKATIMIZDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI YANADA TAKOMILLASHTIRISH BO'YICHA AMALIY TAHLIL HAMDA TAKOMILLASHTIRISH YUZASIDAN TAKLIFLAR

Normurzayev Umid Xolmurzayevich

I.f.d.dotsent, Yirik soliq to'lovchilar bo'yicha inspeksiya soliq bosh inspektori

ORCID: 0009-0001-0130-8766

Annotatsiya: Mazkur maqolada mamlakatda soliq sohalarida ko'p yillardan buyon soliq ma'murchiligini takomillashtirish bo'yicha rivojlantirish sarhisobi, biznes doiralarning ishonchini yanada mustahkamlashga qaratilgan keng ko'lamli islohotlarni takomillashtirishda hududlararo soliq inspeksiyasini o'rni va ahamiyati yoritilgan. O'zbekiston soliq tizimida amalga oshirilayotgan ayrim muhim islohotlar o'rganilib, xorij tajribasi, mamlakatimizda uni qo'llash bo'yicha ilmiy-amaliy xulosa va takliflar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: soliq siyosati, soliq tushumlari, tahlila-tahlil, xavflar, samaradorlik, raqamli platforma, usullar va vositalar, tahlil, optimallashtirish, soliq imtiyozlari, soliq stavkasi.

Abstract: The article summarizes the country's long-term progress in improving tax administration in the tax sphere, emphasizes the role and importance of the interregional tax inspectorate in improving large-scale reforms aimed at further strengthening the trust of business circles. Some important reforms implemented in the tax system of Uzbekistan have been studied, scientific and practical conclusions and proposals have been developed based on foreign experience and its application in our country.

Keywords: tax policy, tax revenues, analysis, risks, efficiency, digital platform, methods and tools, analysis, optimization, tax incentives, tax rate.

Аннотация: В статье подведены итоги многолетнего прогресса страны в совершенствовании налогового администрирования в налоговой сфере, подчеркнуты роль и значение межрегиональной налоговой инспекции в совершенствовании масштабных реформ, направленных на дальнейшее укрепление доверия деловых кругов. Изучены некоторые важные реформы, реализуемые в налоговой системе Узбекистана, разработаны научно-практические выводы и предложения на основе зарубежного опыта и его применения в нашей стране.

Ключевые слова: налоговая политика, налоговые поступления, анализ, риски, эффективность, цифровая платформа, методы и инструменты, анализ, оптимизация, налоговые льготы, налоговая ставка.

KIRISH.

Soliq siyosati strategiyasi orqali soliq tizimida daromadlarni oshirish qobiliyatini oshirish hamda davlat xarajatlarining barqarorligini ta'minlash, rivojlanayotgan davlatlarning fiskal siyosatini kuchaytirish, adolatli va inklyuziv soliq tizimini joriy etish, soliq siyosati strategiyasini ishlab chiqish va amalga oshirish mexanizmlarini takomillashtirishda raqamli platformalardan samarali foydalanish kabilar bu boradagi ilmiy tadqiqot ishlarining ustuvor yo'nalishlaridan hisoblanadi. Bundan tashqari, ushbu islohotlar ko'pincha iqtisodiy o'sishni ta'minlaydigan, investitsiyalarni rag'batlantiradigan va davlat funksiyalari uchun yetarli daromad yig'ilishini ta'minlaydigan yanada samarali, shaffof va adolatli soliq tuzilmasini yaratish zarurati bilan bog'liq.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI.

A.Fedorov. [1] fikricha, "ma'muriy yukni kamaytiradigan va yirik soliq to'lovchilarning investitsiya faolligini rag'batlantiradigan soliq ma'muriyatchiligini takomillashtirish bo'yicha chora-tadbirlar taklif etgan, amaldagi soliq imtiyozlarini sezilarli darajada kengaytiradigan va to'ldiradigan hamda o'z investitsiya manbalarini ko'paytiradigan yirik soliq to'lovchilarning investitsiya faoliyatini soliq orqali rag'batlantirish usullari va uslublarini ishlab chiqqan, ularning samaradorligini baholagan"

V.G.Bayborodina [2] "soliq islohotlari – soliq tizimini keng ko'lamli qayta qurish va uni boshqarish mexanizmini o'zgartirish asosida soliq munosabatlarining cheklangan yoki tubdan o'zgarishi sifatida" ta'riflaydi.

I.A.Mayburov [3] “soliq islohoti soliq tizimini tubdan o'zgartirishni davlat soliq siyosatining yangi mazmuniga moslashtirish” deb ta'kidlaydi.

N.M.Dementeva [4] soliq siyosatini davlat iqtisodiy siyosatining in'ikosi ekanligini, u mustaqil ahamiyatga egaligi va soliqning ilmiy nazariyasiga asoslanishi lozimligini ta'kidlaydi. “Amalga oshirilayotgan soliq siyosatining natijalari ko'p jihatdan davlat o'z iqtisodiy siyosatiga qanday tuzatishlar kiritishga majbur ekanligini, soliq tizimini qanday qurish kerakligini belgilaydi”

Karp M.V [5] Soliq siyosati davlatning o'rta va uzoq muddatli istiqboldagi umumiy moliyaviy siyosatining tarkibiy qismi bo'lib, soliq sohasidagi davlat faoliyati konsepsiyasi, soliq mexanizmi, soliq tizimini boshqarish kabi tushunchalarni o'z ichiga oladi.

O.Sitnikovaning fikricha, [6] “konsolidatsiyalashgan soliq to'lovchilar guruhiga kiritishda aktivlarini tan olish yoki maxsus qayta baholash zarur, guruhga kirishdan oldin korxonaning zararlarini o'tkazish tartibi ishlab chiqilishi lozim, konsolidatsiyalashgan soliq to'lovchining moliyaviy-xo'jalik faoliyatining bir xil qiymatga ega bo'lgan sub'ekt sifatida xalqaro e'tirof etilishiga alohida e'tibor qaratilishi lozim”.

Yu.Darkina [7] yirik soliq to'lovchilarning xususiyatlari sifatida to'xtalib, “yirik soliq to'lovchilarga quyidagi xususiyatlar xosdir: katta pul oqimi, keng ko'lamli hujjatlar aylanmasi, soddalashtirilgan tizim bo'yicha soliqqa tortiladigan turli tarkibiy bo'linmalarning integratsiyasidan foydalanish, mamlakat ichida ham, chet elda ham turli firmalar bilan hamkorlik mavjudligidir”.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolada muallif tomonidan tahliliy, ilmiy abstraktsiya, taqqoslama tahlil usullaridan foydalanildi

TAHLIL VA NATIJALAR

Respublikada adolatli, shaffof, uzoqqa mo'ljallangan va xalqaro andozalarga javob bera oladigan soliq tizimini yaratishga qaratilgan soliq islohotlari iqtisodiy, huquqiy jihatdan har tomonlama asoslangan hamda soliq to'lovchilar uchun qulay va manfaatli ekanligini ko'rsatmoqda.

Birinchi navbatda, tadbirkorlik subyektlari va investorlar faoliyatini soliq sohasida kafolatlashning huquqiy asosi yaratilib, yangi Soliq konsepsiyasi, Soliq kodeksi va 150 dan ortiq qonun, Farmon, qaror va boshqa me'yoriy hujjatlar qabul qilindi.

Bu esa tadbirkorlik subyektlari yanada davlatimiz tomonidan katta e'tibor qaratilayotganligidan dalolat beradi. Biz mazkur maqolamizda bugungi kunda qonunchilikda uchirayotgan mammolarni o'rganib chiqqan xolda mazkur takliflarni berdik.

1.Muammo: Soliqqa oid huquqbuzarliklar uchun moliyaviy sanksiyalar qat'iy miqdorlarda belgilanmaganligi sabab bo'lmoqda.

1. Soliqni kamroq to'lash maqsadida, korxonalarda ishlovchi xodimlar sonini yashirish, shuningdek, soliq hisobotlarida ish haqi summasini kamaytirib ko'rsatish, xatto mehnatga haq to'lashning eng kam miqdoridan kam ko'rsatish holatlari uchramoqda. Ma'lumot uchun: 2024-yilda soliq organlari tomonidan o'tkazilgan 1,1 mingta sayyor soliq tekshiruvlarida 1,4 mingta noqonuniy ishchilar soni aniqlangan. Mazkur holat bo'yicha 3,7 mlrd. so'm miqdorida (aksariyat holatlarda rasmiylashtirilmagan ishchi xodimlar tomonidan ish haqi to'g'risida ma'lumot taqdim etilmaganligi sababli mehnatga haq to'lashning eng kam miqdori 1 baravaridan soliq bazasi aniqlanib) moliyaviy jarima qo'llanilgan.

Taklif: Soliqqa oid quyidagi huquqbuzarliklar uchun qat'iy miqdorda jarimalar belgilash:

mehnat faoliyatini amalga oshiruvchi xodimlarni hamda mehnatga haq to'lash fondini soliq hisobotida aks ettirmaganlik – har bir xodim uchun, yer maydonlaridan hujjatlarsiz yoxud yer uchastkasiga bo'lgan huquqni tasdiqlovchi hujjatlarda ko'rsatilganidan kattaroq hajmda foydalanish uchun mehnatga haq to'lashning eng kam miqdorining 10 baravari miqdorida belgilash maqsadga muvofiq bo'ladi.

Soliq tekshiruvlarini o'tkazish jarayonida norasmiy xodimlar tomonidan ish haqi va ishlayotgan davri to'g'risidagi ma'lumotlarni taqdim etmaslik yoki noto'g'ri taqdim etish holatlari uchramoqda. Shu sababli amaldagi qonunchilik (Soliq kodeksi 223-modda) bo'yicha chora ko'rish imkoni bo'lmayapti.

Amaldagi tartib bo'yicha „A.O.J“ MChJ ning 12 nafar norasmiy ishchisi uchun eng kam oylik ish haqi miqdori (1155 000 so'm)dan kelib chiqib ish haqi hisoblab oxirgi 12 oyga ko'paytirganda 166,3 mln.so'm soliq bazasi shakllanadi hamda ushbu summadan 20 foiz ya'ni 33,3 mln.so'm jarima qo'llaniladi.

Taklif etilayotgan tahrir bo'yicha 12 nafar ishchi eng kam oylik ish haqi miqdori (1155 000 so'm)ning 10 baravari (11550 000 so'm)dan kelib chiqib jami 138,6 mln.so'm ya'ni qo'shimcha 105,3 mln.so'm jarima qo'llaniladi.

2. Muammo: Ayrim soliq to'lovchilar tomonidan yer maydonlaridan hujjatlarsiz yoki kadastr hujjatlarida ko'rsatilgan yer maydonidan kattaroq hajmda foydalanish holatlari uchrab turibdi. Ma'lumot uchun: 2024-yilda 10,4 mingta ob'ektda 3 487,8 gektar yer maydoni, 2025-yilda 10,8 mingta ob'ektda 3787,4 gektar yer maydoni hujjatsiz yoki hujjatda ko'rsatilganidan ortiqroq egallangan aniqlangan.

Taklif: Soliqqa oid quyidagi huquqbuzarliklar uchun qat'iy miqdorda jarimalar belgilash:

mehnat faoliyatini amalga oshiruvchi xodimlarni hamda mehnatga haq to'lash fondini soliq hisobotida aks ettirmaganlik – har bir xodim uchun, yer maydonlaridan hujjatlarsiz yoxud yer uchastkasiga bo'lgan huquqni tasdiqlovchi hujjatlarda ko'rsatilganidan kattaroq hajmda foydalanilganlik uchun mehnatga haq to'lashning eng kam miqdorining 10 baravari miqdorida belgilash maqsadga muvofiq bo'ladi.

Qonunchilikka asosan yer maydonlaridan hujjatlarsiz yoxud yer uchastkasiga bo'lgan huquqni tasdiqlovchi hujjatlarda ko'rsatilganidan kattaroq hajmda foydalanilganda Soliq kodeksining 429-moddasiga asosan soliq stavkasi belgilangan stavkaning 4 baravari miqdorida belgilanadi.

Taklif etilayotgan tahrir bo'yicha 10,8 mingta obyektga ortiqcha egallangan yer maydoni uchun hisoblangan soliq summasi (585,1 mlrd.so'm)ga qo'shimcha ravishda (har bir holatga eng kam ish haqining 10 baravari, ya'ni 11550000 so'mdan) jami 125,4 mlrd.so'm jarima qo'llanilishi ushbu turdagi huquqbuzarliklarning kamayishiga olib keladi.

3. Muammo: Soliqdan qochish maqsadida, aksariyat korxonalar tomonidan foydali qazilmalarni noqonuniy qazib olish, shuningdek qazib olingan foydali qazilmalar hajmini soliq hisobotida aks ettirmaslik holatlari uchun yetarli ta'sir chorasi mavjud emas.

Ma'lumot uchun: 2024-yilda noruda foydali qazilmalar haqiqiy hajmini aniqlash bo'yicha 489 ta korxonada o'tkazilgan 836 ta nazorat tadbirlarida aniqlangan qazilma hajmi 19297,7 ming m.kub bo'lsa, soliq hisobotida 13258,0 ming m.kub ko'rsatilgan (farq-6 039,8 ming m.kub), undirilgan soliq summasi 17,3 mlrd.so'mni tashkil etgan.

Taklif: Foydali qazilmalarni noqonuniy qazib olish yoki tashish yoxud qazib olingan foydali qazilmalar hajmini soliq hisobotida aks ettirmaganlik uchun yuridik shaxslarga mehnatga haq to'lashning eng kam miqdorining 30 baravari miqdorida, jismoniy shaxslarga mehnatga haq to'lashning eng kam miqdorining 10 baravari miqdorida belgilash.

Ushbu turdagi huquqbuzarliklar birinchi marta aniqlanganda tadbirkorlik sub'ekti ogohlantirilishi hamda bu borada qat'iy summada jarima belgilanishi o'z navbatida ushbu turdagi huquqbuzarliklarning kamayishiga olib keladi. 2024-yilda 836 ta holat bo'yicha mehnatga haq to'lashning eng kam miqdorining 30 baravari miqdorida jarima qo'llanilganda 29,0 mlrd.so'mni tashkil qiladi.

4. Muammo: Kameral soliq tekshiruvi jarayonida soliq organlarida mavjud bo'lmagan hujjatlarni soliq to'lovchidan talab qilish vakolati bo'lmaganligi sababli, tekshiruv samaradorligi pasayib ketishiga hamda mavzuli soliq auditi soni oshib soliq to'lovchilardan jarima undirish holati ko'payib ketmoqda.

Ma'lumot uchun: 2023-yil davomida o'tkazilgan kameral soliq tekshiruvlari natijasi 9117,0 mlrd.so'm qo'shimcha soliqlar hisoblangan (soliq to'lovchilardan hujjatlar talab qilib olish va chaqirtirish huquqi mavjud bo'lganda) bo'lsa, 2024-yil mobaynida (vakolat mavjd bo'lmaganda ushbu ko'rsatkich 1 302,7 mlrd.so'mni tashkil etib, 7 barobarga kamayib ketgan. Shuningdek, 2022-2023-yil yanvar-sentyabr oylarida 81,6 mingta kameral soliq tekshiruvlari o'tkazilgan bo'lsa, shundan 62,2 mingtasiga hujjatlar taqdim etish to'g'risida so'rov-noma yuborilgan.

Taklif: Kameral soliq tekshiruvi o'tkazish jarayonida soliq organlarida mavjud bo'lmagan ma'lumotlarni soliq to'lovchidan talab qilib olish huquqini berish.

Taklifning amaliyotga joriy qilinishi yiliga o'rtacha 3,5-4 trln.so'm soliqlar qo'shimcha hisoblanishi imkoniyatini yaratadi va ish samaradorligini oshiradi. Soliq to'lovchi tomonidan taqdim qilingan hisobotlarning to'g'riligini ulardan olingan hujjatlar asosida o'rganish natijasida bahsli-munozarali holatlarga barham beriladi, mavzuli soliq auditi kamayadi, jarima undirilmaydi.

Rossiya, Germaniya, Italiya va AQShda kameral tekshiruv davomida soliq to'lovchidan soliq organlarida mavjud bo'lmagan qo'shimcha hujjatlarni talab qilish vakolati mavjud. Jumladan, Rossiya Soliq kodeksiga muvofiq kameral tekshiruvi jarayonida soliq organi soliq to'lovchidan hisobga olish hujjatlarini, taqdim etilgan soliq hisobotiga va hisobga olish hujjatlariga doir tushuntirishlarni, shuningdek soliqlarni hisoblab chiqarish va to'lash bilan bog'liq boshqa axborotni so'rab olishi mumkin.

5. Muammo: Belgilangan muddatdan kechikib ro'yxatdan o'tgan elektron shaklda xizmatlar ko'rsatuvchi chet el yuridik shaxslarga nisbatan soliq summasi hamda jarima hisoblash tartibi mavjud emas.

Taklif: O'zbekiston Respublikasida faoliyat ko'rsatishni boshlagan davrdan boshlab o'ttiz (30) kun ichida ro'yxatdan o'tmagan taqdirda, soliq organi tomonidan chet el yuridik shaxsining faoliyat ko'rsatgan oldingi davrlari uchun soliq summasi va jarima hisoblash va undirish.

Taklifning amaliyotga joriy qilinishi natijasida elektron xizmat ko'rsatuvchi chet el yuridik shaxslarining belgilangan muddatlarda davlat ro'yxatidan o'tish va soliqlarni to'lash majburiyati ta'minlanadi (soliq summasi 39,0 mlrd.so'm, jarima summasi 18,2 mlrd.so'm).

Soliq kodeksining 279-moddasida elektron shaklda xizmatlar ko'rsatuvchi chet el yuridik shaxslarining ro'yhatdan o'tish tartibi belgilangan. Ma'lumot uchun: 2022-yildan boshlab O'zbekistonda jami 363,9 mlrd.

so'mlik qiymatda xizmatlar ko'rsatgan 5 ta kompaniya shu kungacha ro'yxatdan o'tmagan. Turkiyada soliq organi chet el korxonasi ro'yxatdan o'tishi kerak bo'lgan davr uchun QQS hisoblaydi va unga nisbatan jarima qo'llaydi.

Soliq ma'murchiligi va raqamlashtirish.

1. Muammo: Ro'yxatdan o'tgan chet el korxonalari tomonidan taqdim etilgan soliq hisobotlarida aks ettirilgan soliq bazasi va soliq summolari to'g'riligini aniqlashda yetarli ma'lumotlar mavjud emas.

Ma'lumot uchun: Tijorat banklardan olingan ma'lumotlarga asosan jismoniy shaxslar tomonidan 2023-yil va 2024-yilning yanvar-iyun oylari davomida xorijiy kompaniyalarga to'langan to'lovlar hamda korxonalar tomonidan taqdim etilgan QQS hisobotlari o'zaro taqqoslanib, tahlil qilinganda, 13 ta kompaniyada 106,7 mlrd. so'm soliqlar kam hisoblanganligi aniqlandi.

Taklif: Elektron shaklda xizmat ko'rsatuvchi chet el kompaniyalari tomonidan taqdim qilinadigan soliq hisobotlariga daromadlar tarkibi (tranzaksiyalar bo'yicha to'liq ma'lumot) to'g'risidagi ma'lumotlarni jadval ko'rinishida elektron shaklda ilova qilinishini majburiy qilib belgilash.

Taklifning amaliyotga joriy qilinishi natijasida, elektron xizmat ko'rsatuvchi xorijiy kompaniyalardan budjetga yiliga o'rtacha 106,7 mlrd.so'm soliqlar tushumini ta'minlash imkoniyati paydo bo'ladi. Soliq nazorati tadbirlarini amalga oshirish samaradorligi oshadi. O'zbekiston Respublikasida QQS to'lovchisi sifatida ro'yxatdan o'tmasdan faoliyat yuritayotgan kompaniyalarni aniqlash va belgilangan tartibda choralar ko'rish imkoniyati paydo bo'ladi. Tailand Soliq kodeksida chet el kompaniyalari tomonidan taqdim qilinadigan hisobotda daromadlar tarkibi (tranzaksiyalar bo'yicha to'liq ma'lumot) ko'rsatilishi majburiy qilib belgilangan.

2. Muammo: Davlat tomonidan ajratilgan subsidiyalar asosida qoplangan ipoteka kreditlariga to'lovlar bo'yicha soliq imtiyozidan foydalanishning to'g'riligini "subsidiya.idm.uz" saytidan foydalanib solishtirish orqali aniqlanadi. Shu sababli deklarasiyalarni ko'rib chiqishda qo'shimcha vaqt va resurs talab etilmoqda.

Ma'lumot uchun: 2024-yilda 29126 ta, 2025-yil 1-aprel holatiga 40 404 ta fuqarolar tomonidan ipoteka krediti bo'yicha 102,6 mlrd.so'mni (158,6 mlrd.so'm) imtiyoz qo'llab qaytarib berishi bo'yicha deklarasiya taqdim etilgan. 2024-yil bo'yicha 74,0 mlrd.so'm va 2025-yil 1-aprel holatiga 135,7 mlrd.so'm mablag' budjetdan qaytarib berilgan.

Taklif: Boshlang'ich to'lovi va foizlarining bir qismi davlat tomonidan ajratilgan subsidiyalar asosida qoplangan ipoteka kreditlariga to'lovlar bo'yicha soliq imtiyozidan foydalanishda "subsidiya.idm.uz" dasturiga integratsiya qilinishini ta'minlash hamda subsidiya berilganligini tekshirish jarayoni avtomatlashtirish.

Taklif amaliyotga joriy qilingan taqdirda, subsidiya berilganligini tekshirish jarayoni avtomatlashtiriladi, ish hajmi kamayadi va soliq to'lovchilarga mablag'lar o'z vaqtida qaytarib berish imkonini beradi. Ma'lumot uchun: Olingan ipoteka kreditlarini va ular bo'yicha hisoblangan foizlarni qoplashga yo'naltirilgan ish haqidagi imtiyozdan foydalanish maqsadida, deklarasiya taqdim etgan jismoniy shaxslar 2025-yil 1-aprel holatiga 40,4 ming nafarni va qo'llanilgan imtiyoz summasi 158,6 mlrd.so'mni tashkil etib, o'tgan yilning mos davriga nisbatan deklarasiya taqdim etganlar soni 11,3 ming nafarga (138,7 %) va qo'llanilgan imtiyoz summasi 61,7 mlrd. so'mga (183,5 %) oshgan.

3. Muammo: Qurilishda arxitektura-rejalashtirish topshirig'i, loyiha smeta hujjatlari, qurilish ob'ektini topshirish-qabul qilish dalolatnomasi raqamlashtirilmagan. Dalolatnoma raqamlashtirilib undagi ma'lumotlar soliq organiga real vaqt rejimida yetkazib berilmaganligi sababli, qurilish korxonalarida bajarilgan ish hajmi, ishlatilgan materiallar, ishchilar soni kabi ma'lumotlarni o'rganib, taqdim qilingan hisobot ma'lumotlari bilan solishtirish imkoniyati mavjud emas.

Taklif: Qurilishga oid bo'lgan arxitektura-rejalashtirish topshirig'i, loyiha smeta hujjatlari, qurilish ob'ektini topshirish-qabul qilish dalolatnomalari raqamlashtirilib "Shaffof qurilish" milliy axborot tizimi orqali soliq organlariga real vaqt rejimida yetkazib berish.

Taklifning amaliyotga joriy qilinishi natijasida budjetga 1,5 trln.so'm qo'shimcha mablag' tushushi imkoniyati paydo bo'ladi.

Qurilish korxonalari tomonidan aynan bir obyekt uchun sarf qilingan xom-ashyo materiallari, ishchi kuchi, qurilishning boshlanishi va tugashi to'g'risidagi smeta ma'lumotlarini olishda turli xil muammolar va noaniqliklar yuzaga kelmoqda. Xususan, qurilish ishlari uchun rasmiylashtirilmagan (kirim qilinmagan) tovarlarni saqlash, ulardan foydalanish va realizatsiya qilish holatlari uchramoqda.

Misol uchun, 2024-yilda o'tkazilgan sayyor tekshiruvlarida 43 ta holatda mehnat faoliyati rasmiylashtirilmagan, kirim qilinmagan tovarlarni realizatsiya qilish hamda olingan tushum summasini hisobga olish registrarida aks ettirmaslik holatlari aniqlanib ularga 110,6 mlrd.so'm soliq hisoblangan.

4. Muammo: Markaziy bank tomonidan jismoniy shaxslarning elektron xizmat ko'rsatuvchi xorijiy yuridik shaxslarga amalga oshirilgan tranzaksiyalari to'g'risida soliq organlariga real vaqt rejimida ma'lumot taqdim qilish tizimi mavjud emas.

Shu sababli, elektron xizmat ko'rsatuvchi xorijiy yuridik shaxslarning taqdim qilgan soliq hisobotlari to'g'riligini o'rganish imkoniyati mavjud emas. Tijorat banklar soliq organlarining so'roviga asosan Bank siri vaji bilan ma'lumotlarni taqdim etilmayapti.

Taklif: Markaziy bank tomonidan jismoniy shaxslarning elektron xizmat ko'rsatuvchi xorijiy yuridik shaxslarga amalga oshirilgan tranzaksiyalari to'g'risida har choraklik ma'lumotlarni Soliq qo'mitasiga real vaqt rejimida taqdim qilish majburiyatini belgilash.

Taklifning amaliyotga joriy etilishi natijasida yiliga budjetga o'rtacha 100 mlrd.so'm tushum tushishi imkoniyati yaratiladi. Jismoniy shaxslarning xalqaro to'lov kartalari (Visa, Master card va h.k.) orqali 2023-yilda 22,7 mln.AQSh dollari hamda 2024-yilda 20,4 mln.AQSh dollari miqdoridagi pul mablag'lari chet el yuridik shaxslari bank hisob raqamlariga o'tkazgan.

Janubiy Koreyada banklar soliq majburiyatlarining bajarilishini avtomatik ravishda tekshirish uchun transchegaraviy raqamli to'lovlar to'g'risidagi ma'lumotlarni soliq organlariga topshirishlari shart. Fransiyada elektron to'lovlar to'g'risidagi qonun to'lov tizimlari (PayPal, Stripe va b.) norezidentlarga to'lovlar to'g'risidagi ma'lumotlarni soliq xizmatiga uzatishni talab qiladi.

5. Muammo: Umumovqatlanish korxonalarida mavjud avtomatlashtirilgan hisobga olish axborot tizimil (R – keeper, JOWi) shakllangan aylanmalar (sotilgan mahsulotlar aylanmasi) soliqqa tortilmasdan qolmoqda.

Taklif: Umumovqatlanish korxonalarida mavjud avtomatlashtirilgan hisobga olish axborot tizimida (R – keeper, JOWi) shakllangan har bir buyurtma uchun avtomat ONKM cheki yoki elektron hisobvara-faktura shakllantirish.

Taklifning amaliyotga joriy qilinishi natijasida har bir buyurtma uchun avtomat ONKM cheki shakllanganda tovar aylanma hajmi 3 trln.so'mga oshib undan budjetga 800 mlrd.so'm tushumni ta'minlash imkoniyati yaratiladi.

Ma'lumot uchun, respublika bo'yicha jami 18586 ta umumovqatlanish korxonalaridan 950 tasining (5,1%) "r-keeper" tizimi soliq organlariga integrasiya qilgan. Ularning 2025 yil yanvar-aprel oylari tovar aylanmasi hajmi 831,3 mlrd.so'mni yoki o'rtacha bir korxonaga 875 mln so'mni tashkil etmoqda.

Qozog'istonda 2020-yil 1-yanvardan boshlab barcha POS-tizimlar fiskal qurilmalar bilan integrasiyalashgan va fiskal ma'lumotlar real vaqt rejimida soliq organlariga uzatiladi. Ozarbayjonda savdolar va hisob-kitoblar bo'yicha barcha ma'lumotlar soliq organlariga yuboriladi. Bunday talablar, Rossiya, Janubiy Koreya, Turkiya, AQSh, Ispaniya, Italiya va boshqa dalatlarda joriy etilgan.

6. Muammo: Soliq to'lovchilar kontragentlarni tanlash chog'ida lozim darajada ehtiyotkorlik qilishi shart bo'lsada, mazkur qoidani chetlab o'tib, shubhali korxonalar bilan moliyaviy aloqaga kirib, budjetga to'lanadigan QQS summasini sun'iy ravishda kamaytirishmoqda yoki ortiqcha to'lov hosil qilib budjetdan qoplashmoqda. Tadbirkorlik reytingini baholashda mazkur salbiy holat hisobga olinmagan.

Taklif: Tadbirkorlik subyektlarining barqarorlik reytingini aniqlashda:

Amaldagi qonunchilikka, tadbirkorlik subyektlarining kontragentlarni tanlash chog'ida lozim darajada ehtiyotkorlik qilmasdan QQS to'lovchisi maxsus guvohnomasining amal qilishi faol bo'lmagan kontragentlardan xarid qilingan tovarlar bo'yicha to'langan (to'lanishi lozim bo'lgan) QQS summasining hisobga olingan bo'lsa — 10 ball chegirish.

Taklifning amaliyotga joriy qilinishi soliq to'lovchilarga tarbiyaviy ahamiyat kasb etib, budjetga yiliga o'rtacha 1 trln.so'm soliq tushumini ta'minlash imkoniyatini yaratadi. Tahlillarga ko'ra, 2024-yilda 6 mingta sub'ekt tomonidan 1 trln.so'mlik QQS summasi shubhali korxonalar reestriga kiritilgan 755 ta kontragentlardan hisobga olingan.

7. Muammo: Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtiruvchilar (klaster, fermer, dehqon xo'jaliklari) tomonidan yetishtirilgan qishloq xo'jalik mahsulotlarini kirim qilmasdan bozorlarda naqd pulga sotib soliqdan qochish holatlari uchramoqda.

Taklif: Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini (paxta va g'alladan tashqari) elektron hisobvara-fakturalar orqali realizatsiya qilingan miqdoridan kelib chiqqan holda subsidiya ajratishni joriy etish.

Bunda, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtiruvchilar tomonidan tegishli ma'lumotlar "Agroplatforma" axborot tizimi va "Agrar va oziq-ovqat sohasidagi vaziyatni baholash" elektron platformalariga kiritish majburiyatini belgilash.

Taklifning amaliyotga joriy qilinishi natijasida budjetga o'rtacha 250 mlrd.so'm qo'shimcha mablag' tushushi imkoniyati yaratiladi.

Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini yetishtiruvchilar (klaster, fermer, dehqon xo'jaliklari) tomonidan yetishtirilgan qishloq xo'jalik mahsulotlarini buxgalteriya hujjatlarida kirim qilinishi ta'minlanib, soliqdan qochishning oldi olinadi.

8. Muammo: Tan olingan soliq qarzi bo'yicha yuridik shaxslar avtotransport vositalari xatlanganda, ularning harakatdan to'xtatib turish imkoniyati yo'qligi sababli amalga oshirilgan xatlov samarasiz bo'lib qolmoqda. Bundan tashqari, joyida bo'lmashligi natijasida avtotransport vositalarini xatlovga olish imkoniyati mavjud emas.

Taklif: Soliq organlariga avtotransport vositalarini masofadan turib xatlash vakolatini berish va ularning ichki ishlar organlari tomonidan majburiy to'xtatilishini ta'minlash.

Taklifning amaliyotga joriy qilinishi natijasida budgetga qo'shimcha 300 - 400,0 mlrd. so'mlik soliq qarzi-ning o'z vaqtida undirilishiga, shuningdek 2,3 trln.so'mlik soliq qarzi mavjud bo'lgan 13 mingta yuridik shaxslar nomiga rasmiylashtirilgan 44 mingdan ortiq transport vositalarini xatlanishi va to'xtatilishi hisobiga qarzdorliklarni o'z vaqtida undirish imkoniyati yaratiladi.

Soliq qarzi paydo bo'lishining oldini olishda tezkorlik choralarining yo'qligi natijasida yuridik shaxslar soliq qarzi 01.01.2025-yil holatiga oldingi yilga nisbatan 2,4 trln.so'mga, yakka tartibdagi tadbirkorlar 312,8 mlrd. so'mga, jismoniy shaxslarning yer, mol-mulk va deklarasiya asosida hisoblangan soliqlar bo'yicha soliq qarzi 157,2 mlrd.so'mga oshgan. Ma'lumot uchun:

2025 -yilning 1-yanvar holatiga davlat ijrochilarining ish yuklamasining yuqoriligi va ular tomonidan soliq qarzini undirish bilan bog'liq 160,1 mingta (jamiga nisbatan 61,8 %) 3,1 trln so'mlik (50,7 %) ijro hujjatlari qonunchilikda belgilangan ikki oydan buyon, shundan 495,3 mlrd.so'mi 6 oydan 1-yil muddatgacha, 888,9 mlrd.so'mi bir yildan ortiq muddatlarda ijro qilinmasdan qolmoqda.

Qozog'iston, Belorussiya va Rossiyada soliqdan qarzi mavjud bo'lgan jismoniy shaxslarga transport vositalari va ko'chmas mulkni ro'yxatga olish ta'qiqlangan.

9. Muammo: Soliq qarzdorligi yuzasidan kelib tushgan e'tirozlar asosli va asossiz bo'lishiga qaramasdan undiruvning sud tartibida amalga oshirilishiga to'g'ri keladi.

Soliq qarzini sud tartibida undirish soliq to'lovchining zimmasiga davlat boji ko'rinishida da'vo bahosining 2 foizi miqdorida, biroq BHMning 1 baravaridan kam bo'lmagan miqdorda qo'shimcha xarajatlarni yuklaydi. 2023-2024-yillarda soliq to'lovchilar zimmasiga to'lash uchun 8,0 mlrd.so'mdan ortiq davlat boji hisoblangan.

Taklif: Soliq hisobotlari va soliq tekshiruvlari natijasida yuzaga kelgan soliq qarzini tan olingan soliq qarzi sifatida e'tirof etish.

Taklifning amaliyotga joriy qilinishi natijasida tan olingan soliq qarzi soliq organi tomonidan undirilib, boj to'lovlari tadbirkorning ixtiyorida qoladi va ortiqcha ovoragarchilikning oldi olinadi, shu bilan birga budgetga qo'shimcha 100 - 200,0 mlrd.so'mlik soliq qarzining o'z vaqtida undirilishiga imkoniyat yaratiladi.

Soliq kodeksining 60-moddasiga asosan tan olingan soliq qarzi sifatida soliq qarzini uzish to'g'risidagi talabnomaga e'tiroz bildirilmagan qarz sifatida e'tirof etiladi. Soliq tekshiruvlari natijasida yuzaga keladigan soliq qarzi jarayonlarida: tekshiruvda, qaror qabul qilish va ko'rib chiqishda soliq to'lovchi bevosita ishtirok etadi. Qarzdor korxona talabnomaga e'tiroz bildirilganda, soliq organi mol-mulkga taqiq qo'yish huquqidan foydalana olmaydi. Bu esa qarzdor tomonidan mol-mulkini 60 kun muddatda balansidan chiqarib begonalashtirishiga sharoit yaratadi.

Gruziyada agar soliq qarzi soliq (bojxona) deklarasiyasi asosida yuzaga kelgan, soliq organining talabnomasi yoki qarori ustidan shikoyat qilish muddati o'tkazib yuborilgan bo'lsa, soliq qarzi tan olingan sifatida e'tirof etiladi.

Latviyada soliq ma'muriyati o'z qarori bilan soliq qarzini va uni undirish bilan bog'liq xarajatlarni, agar soliq qarzi deklaratsiya, soliq nazorati (tekshiruv, taftish) natijalari bo'yicha yuzaga kelgan bo'lsa, bank, kredit muassasalaridagi hisobvaraqlaridagi hamda kassasidagi pul mablag'laridan, ko'chmas va ko'char mulklardan, shuningdek uchinchi shaxslarda turgan mulklaridan so'zsiz undirish vakolatiga ega.

10. Muammo: Amaldagi qonunchilikda, budget tashkilotlari tomonidan xalqaro moliya institutlari va xalqaro horijiy moliyaviy tashkilotlardan (XMI/ XHMT) jalb qilingan tashqi qarzi hisobidan amalga oshiriladigan loyihalar doirasida sotib olinadigan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo'yicha aylanma, shuningdek ularni olib kirish 2028-yil 1-yanvarga qadar qo'shilgan qiymat solig'idan ozod qilingan bo'lib, to'langan QQS summolari tovar (xizmat) tannarxiga kiritilib QQS zanjirining uzilishiga olib kelmoqda.

Taklif: XMI/XHMT mablag'lari hisobidan amalga oshirilayotgan loyihalar doirasida bajarilayotgan ishlar uchun zarur bo'lgan tovar(xizmat)lar xarid qilinayotganda to'langan qo'shilgan qiymat solig'i bo'yicha imtiyozlarni bekor qilish.

Taklifning amaliyotga joriy qilinishi natijasida 1 553 ta korxona tomonidan 1 866,4 mlrd.so'mlik tushumlar ta'minlanishiga xizmat qiladi. Loyiha doirasida ishtirok etayotgan korxonalar tomonidan imtiyozlar foydalanilmagan holda tovarlar (xizmatlar) QQS bilan xarid qilingan. Mazkur holatda XMI/XHMTning qarz mablag'lari hisobidan amalga oshirilayotgan loyihalar ishtirokchilariga to'langan QQS summasini hisobga olish, hamda hosil bo'lgan ortiqcha to'lov summasini qaytarish so'ralmoqda.

Shuningdek, Soliq kodeksining 267-moddasida realizasiya qilish bo'yicha aylanmalari soliqdan ozod etilgan tovarlar (xizmatlar) ishlab chiqarish va (yoki) realizasiya qilish chog'ida soliq to'lovchi tomonidan to'langan soliq summasi hisobga olinmasligi belgilangan.

Loyiha doirasida import qilinadigan tovarlar QQSdan ozod qilinganligi, ichki bozorda ushbu loyihalar uchun realizasiya qilinadigan tovarlar summasiga mos ravishda QQS summasi hisobga olinmasligi sababli mahalliy ishlab chiqaruvchilarga import tovarlar bilan raqobat qilish imkonini cheklamoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR.

Yuqorida keltirib o'tilgan taklif O'zbekistonda 2026-yilda soliq ma'murchiligini yanada takomillashtirish va raqamlashtirish amaliyotga joriy qilinishi soliq ma'murchiligini rivojlantirishga olib keladi deb hisoblaymiz.

Adabiyotlar/Literatura/Reference:

1. Федоров Андрей Николаевич. Налоговое администрирование и стимулирование инвестиционной активности крупнейших налогоплательщиков. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидат экономических наук. Нижний Новгород 2010.
2. Кенэ Избранные экономические произведения.-М.Соцэкгз. 1960; Дж.М.Кейнс Общая теория занятости, процента и денег. – М.: 1993;
3. Камалнев Тимур Шамильевич. Налоговое администрирование крупнейших налогоплательщиков. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидат экономических наук. Москва 2009.
4. И.А.Майбуров Налоги и налогообложение: учебник для студентов вузов, обучающихся по специальностям; под ред. И.А.Майбурова.-М.: юнити-дана,2007.-655с.).
5. Юнак Алексей Алевтинович. Проблемы правового регулирования налогового контроля и учета крупнейших налогоплательщиков. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидат юридических наук. Москва 2009. с.12.
6. Н.М.Дементьева. налоговая политика государства. https://nsuem.ru/science/publications/science_notes/issue.php?ELEMENT_ID=1689.,
7. Карп М.В Налоговый менеджмент: Учебник для вузов. – М.: Юнити-дана, 2001.– 39 с.
8. Ситникова Ольга Владимировна. Совершенствование налогообложения крупнейших консолидированных налогоплательщиков. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидат экономических наук. Москва 2012.
9. Дарькина Ю.А. Особенности налогового администрирования крупнейших налогоплательщиков. Interactive science. 3 (37) • 2019.
10. Soliq qo'mitasi ma'lumotlari. www.soliq.uz.
11. Нормурзаев У. Х. Солиқ имтиёзларининг самарадорлиги: назария, методология ва амалиёт. 08.00. 07 – Молия, пул муомаласи ва кредит. Иқтисодиёт фанлари бўйича фан доктори (DSc) диссертацияси автореферати. Тошкент. 2022.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100